

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Zi de bucurie.

E zi de praznic, de mare praznic și sfânt!

Lăsat'a Dumnezeu, și așezat'au cucernicii noștri protopărinți anumite zile, în care creștinii în casa și la masa lor, se prăznuiască și se se veselească; popoarele în vetrele lor străbune, haine de sărbătoare îmbrăcând se salte și se se bucore; neamul omenesc întreg se țină sărbătoare spre îndulcirea sufletului și mărirea lui D-zeu!

În lumea aceasta însă nu toate merg precum ar trebui să meargă, și împrejurările aduc cu sine, ca unuia sau altuia, nici ziua să nu-și fie zi, nici praznicul praznic!

Fericit omul care are cuvinte ca să se bucore deplin și din toată inima la sfintele sărbători și zile mari!

Și întocmai se poate zice despre popoare, ce se zice despre om ca singularic.

Sunt popoare care viața lor întreagă o petrec în o mulțumire mai mare ori mai mică, cărora praznicele le sunt praznice, stăpâne fiind ele în casa lor, neatârnoare viața lor, dar' sunt și de acele care sub asuprirea unor cărmuiri fără inimă și fără D-zeu, nici casa le e casă, nici masa le e masă, nici praznicul praznic!...

Și, durere, noi Românii de sub stăpânirea ungurească numai în șirul popoarelor fericite nu ne putem număra! Când

ar fi să gustăm și noi, la o mare zi, un păhar dulce, răcoritor, înveselitor, „bunii“ noștri oblăduitori fac ce fac și cu inimă haină vin și ne picură întrânsul picături amare, că să nu ne putem bucura deplin de dulcele zilei, al sărbătorii! Am petrecut noi multe astfel de zile. Dumnezeu însă, cel-ce iubește pe toate făpturile sale, poartă grija ca și cele necăjite, să aibă parte cât numai se poate mai des, de câte o bucurie dulce, senină, înaltă.

Poporul nostru român a fost multă vreme oropsit de soarte, și prea arareori praznicul 'i-au fost praznic, și bucuria bucurie, căci cei-ce aveau și au putere peste el, 'i-au tins mereu și 'i-au pus în mână un păhar amar, silindu-și să guste dintrânsul, și sute și sute de ani îl vedem, prin negrele vremuri, pe bunul și blândul nostru popor tot cu acest păhar în mână, și pe sbirii lui lovindu-și ca să bea dintrânsul, în locul picurului beut, altul turnându-și.

Înduratus'a însă Dumnezeu de dânsul, și în zilele din urmă, când sbirii lui cu venin ucizător umplutu-i-au păharul, și când mai tare se încoară să i-și ridice la buze, — trimis'a acestui popor bărbați cu voință tare și inimă mare, care se știe lovi în mâna dușmană, isbindu-o și îndepărtându-o cu diavolescul vas, bărbați care prin curagiul lor se ferească pe bunul popor de primejdie, și prin faptele lor însufletire în dânsul să trezească, picuri dulci pe buze să-și picure, să-și

cășuneze bucurii senine, să-și facă ziua zi și sărbătoarea sărbătoare! Au îndurat grele lovituri acești eroi luptători, dar' chiar ziua căderii lor cu cinste pe câmpul de luptă, nu e pentru al nostru neam o zi de jale, ci o zi de sărbătoare că am ajuns să avem bărbați care în chip atât de eroic să cadă în luptă, ear' ei ne sunt sărbătoriți iubiti și cinstiți la care cu drag și evlavie ne gândim în ciasurile noastre de întristare ca și de bucurie.

Ei prin lupta lor înțeleaptă, neînfricată și dreaptă, multe zile de senine bucurii ne-au adus tuturor, când drept răspuns la faptele și vorbele lor, vedem din mare depărtare, de dinafară de hoturile Împărăției noastre, ochi mulți și prețioși atinșiți asupra noastră, și auzim voci eșite din pepturile alor atâta și atâta bărbați înțelepți și mari strigându-ne: *Nainte brav popor cu bravi eroi în frunte!* Ear' când luptătorii noștri cad sub loviturile nedreptății, ropot de aplauze răsbate până la noi din aceleași îndepărtări, deodată cu strigătul: *Onoare voaue jertfe ale curagiului și bărbăției!*

Și toate aceste clipe, dureroase întrucât patimilor sunt dați iubiti bărbați de-ai noștri, nu sunt ele oare în aceeași vreme clipe mari, de sărbătoare, de mândrie națională! Ba da! Negreșit că da!

Tot ca o vrednicie, ca un dulce rod al muncii acelor vrednici luptători naționali ai noștri, cari azi nu mai pot lupta, luată fiindu-le putința aceasta, trebuie să

FOIȚA.

Supărată...

*Eram în horă, tineri toți,
De mână prinși, brâu mare,
Și veseli noi pășeam pe tact
În dulce legănare...*

*Frumoase fetele erau:
Un splendid brâu de stele!
Ear' noi abia zărite dungi
De umbre printre ele...*

*Dar' eu, jucând vecin cu ea,
Păream vecin cu luna,
Căci toate de mișcau frumos
Dar' nu ca ea nici una!*

*Că trupul ei, și haina ei,
Credeai c'o mișcă vântul:
Că lunecă părea, ca 'n vis,
Nici atingând pământul!*

*Cu sin rotund, ochi ce te-aprind
Zimbînd cu mulțumire,
În jurul seu ea 'mprăștia
Schintei de fericire...*

*Ne cunoșteam; și numai ea
Făcea să-mi placă hora.
Și eu cu dânsa îndrăsneam
Ca fratele cu sora.*

*Și-atunci în suflet 'ni-a trezit
O dragoste păgână!
Și sufletul meu 'i-a trimis
O strângere de mână...*

*Dar' nu știu cum m'a înțeles
Și ce-a gândit în sine,
Căci ea din clipa asta, reu
Sa supărat pe mine!*

*Ei, eală fetele cum sînt!...
Dar' n'ai drept, dragă fată,
Să fii așa din cale-afar
Pe mine supărată,*

*Ci fii pe ochii tăi frumoși,
Pe grațiile tale,
Cu care tulburi mințile
Celor ce-ți es în cale!*

*Și dacă și eu 'ți-am »greșit«...
Cât azi ești mâniașă:
E, mintea că 'mi-ai tulburat,
Că prea-mi păreai frumoasă!*

(Din »Vatra«.)

Ioan Moța.

socotim și faptul că noi în deosebi aceste sfinte zile de mare praznic, cu îndoită veselie avem cuvânt să le prăznuim! Dumnezeu, înduratul, care poartă grija de popoarele sale cucernice, trimisu-ni-a și nouă pe aceste mari zile, un dar D-zeesc, în fața căreia inima ne crește de mândrie, de bucurie!

Eată de ce e vorbă:

Frații noștri de sânge din frumoasa și îndepărtata Italia, ei care mult sânge scump a vărsat până au ajuns și ei a fi ce sunt: popor neatârnat, adunat tot la un loc, și sub o singură cărbă domnească, care mult au suferit și ei sub domniri străine: ei înțeleg poate mai bine decât ori-cine alții suferințele noastre de apăsați, și în inima lor află stigătul nostru un mai puternic răsănit!

Noi am mai adus în multe rânduri vești bune din Italia, am spus cu ce dragoste foile lor scriau și scriu despre noi, dar' ceea-ce în zilele trecute s'a făcut pentru noi, e neîntrecut, neprețuit!

Eată anume ce:

În săptămâna trecută, 277 deputați ai dietei italiene, adecă mai toți, așa la indemnul lor propriu, și a dragostii curate ce o simțesc pentru noi, s'au pus și au trimis dietei Terii-Românești o scrisoare, în care zic, că ei, însuflețiți de principiile (legile) de drept public, care au dat naștere la ființa de azi a Italiei, trimit cele mai călduroase cuvinte de dragoste și îmbărbătare popoarelor de neam Roman, care luptă în chip așa de nobil pentru apărarea neatârării lor și a viețuirii obștești ca naționalități de ginte latină!

Și au subsemnat scrisoarea cu toții, și au trimis'o.

Lucru hotărât că cuvintele acestea nouă, Românilor din Ungaria ne sunt adresate, prin mijlocirea fraților noștri din București.

Deputații bucureșteni, numai decât, însuflețiți grozav de această neașteptată

și nespuse de prețioasă și dulce arătare de dragoste, au scris și ei înapoi celor din Roma, mulțumindu-le cu multă căldură pentru acest frumos sprigin și încurajare ce dau luptei noastre naționale!

De asemenea au trimis mulțumitele lor calde senatul român (sfatul bătrânilor), și Liga culturală română.

Vestea aceasta ne-a venit ca din senin, și cum nu ne așteptam la ea, așa o bucurie ne-a pricinuit, că par'că cerurile s'ar fi deschis asupra noastră revărsând peste noi și amărățile noastre zile, binecuvântarea și îndulcirea lor, par'că Dumnezeu prea bunul însuși a voit, ca cucernicul său popor român necăjit, să aibă un puternic cuvânt de a se bucura de sfintele sărbători ale nașterii Fiului Lui!

Lăsat'a Dumnezeu anumite zile în care creștini în casa și masa lor să prăznuiască și să se veselească; popoarele în vetrele lor străbune, haină de sărbătoare îmbrăcând să salte și să se bucure...

Și noi azi îndoit îndemnați ne simțim să zicem:

Uită și Tu, iubit și bun bun popor român, pe o clipă durerea și necazul, bucură-Te în această zi și Te veselește, căci Domnul îndurare de Tine a prins, mari și înfocați luptători și-a trimis cari departe bunul nume și l-au dus, și azi inima oamenilor de dreptate iubitori, pentru Tine bate; frumoase raze se arată pe cerul Tău și nădejde tare poți să ai că la bun capăt o să iasă crâncena luptă ce o duci cu atâtea jertfe și atâtea tării!

Dumnezeu e cu noi, și sub ocrotirea Lui noi înaintăm! El ne va ajuta!

Toate semnele așa ne spun! Tu nădejduiește, și fii tare, pentru ca să ai și acum și mai ales în viitor totdeauna: Sărbători fericite!

Din dieta Terii—Românești.

O dulce mângâiere trebuie să ne cuprindă, și hotărârea de a ține mai departe sus steagul luptei noastre naționale, trebuie să crească și mai mult în piepturile noastre, când auzim cu câtă dragoste și grijă de frați să vorbește earăși despre noi în dieta Terii-Românești.

Mai mulți deputați înfocați, au adus în dietă vorba despre noi, încă la început, de loc după deschidere, și de atunci până acum, mai mult ca două săptămâni, fiecare vorbitor, dându-și părerea întâiu asupra trebilor și lucrurilor ce îi privesc pe dinșii acolo în țeară, lua și vorba despre noi, frații lor din afară de granițele neatârătoare ale țerii mame.

Mult și frumos s'a vorbit despre noi.

Îndeosebi deputații din opoziție (cari nu se țin de partida cărmuitoare) au vorbit de tot slobozi și neînfricați, ear' ministrii și ai lor spriginitori, mai cu pază, cu mai puțină slobozenie, așa silindu-și împregiurarea că sunt la cărma țerii și ca atare fiind mai răspunzători în fața lumii pentru toată vorba ce o vorbesc.

Cei mai mulți vorbitori, din opoziție, au cerut ca guvernul român să păsească hotărât prin trimișii sei pe lângă stăpânirea din Pesta, pentru îmbunătățirea sorții poporului român dela noi, căci, zic ei, dacă se așteaptă dela România ca să se țină în prietenie cu împărăția austro-ungară, apoi România tocmai ca prietenă poate aștepta dela prietena sa să nu-și chinuiască pe frații sei de sub stăpânirea „prietenescă“ a Ungurilor! Arată câtă dreptate avem noi Români de aici, a cere ca să trăim liberi și ușurați de ori-ce nedreptate și apăsaie, căci doar' noi nu stătem cuceriți de Unguri, ci când ei au descălecat pe aceste plaiuri, noi am l-gat cu ei tovarășie de a trăi și a ne ajutama împreună. Dar' ei simțindu-se cu vremea mai spriginți de soarte, au început a se purta cu noi ca cu niște cuceriți ai lor, ce nu e drept. Și arată cum noi tot ce noi cerem, numai întemeiați pe lege și pe drept cerem!

Sunt foarte înălțătoare de suflet vorbele înflăcărâte și românești ale fraților noștri de dincolo. Așa s'a vorbit în casa deputaților.

În senat (sfatul bătrânilor) s'a urmat în același fel! Cel dintăiu vorbitor a fost încărunțitul învățat și președinte al Ligei, dl V. A. Urcchiă, care a vorbit nu mai puțin ca două zile întregi, cu atâtea foc și durere de neam, cum numai o inimă mare și românească te poate îndemna să vorbești.

În seara de Crăciun.

*Popor Român, cercat de rele,
Din sin durerea ta o scoate,
Închipue-ți că ai de toate,
Și c'ai schimbat zilele grele
În traiul liniștit și bun,
Oă-i sfânta seară-alui Crăciun!*

*Străini, la drum de-ți bat în poartă
În casa ta cu drag îi cheamă,
Dar' când îi vezi să nu ai teamă
De armele ce dânsii poarta,
Că nu-i dușmanul furios,
Ci-i mândră ceata lui Cristos!*

*Colindători, cu-a lor cântare
În sin își picură vieață
Puterea toată și-o desgheață,
Nădejdea-și crește tot mai tare,
Că cel născut în Vileem
Va rumpe jugul ce-l avem.*

*În sărbători, la voia bună
Tu se privești în jur de masă*

*Nu-i în străini nimeni de-acasă?
Nai flori răpitate din cunună?...
Și uită câte poți uita...
Pe ntemnițați Tu nu-i uita!...*

Românul Bortosiu.

Dări de seamă.

IV.

„Moara din Șişești“.

Sub numirea aceasta a scos de curând de sub tipar, în Baia-mare, dl Ioan Costin, preot în Satnou-de-sus, întâiul tom, dintr'un roman mai mare ce va apăre în 6 tomuri.

Dl Costin țintește prin această lucrare a d-sale, să facă un fel de istorie a zilelor noastre, a luptelor noastre naționale, ridicând mai pre sus de toți pe înflăcărutul nostru bărbat național Dr. V. Lucaciu, și descriind însuflețirea cea mare ce acest bărbat rar a stîrnit în giurul seu, și cum această însuflețire s'a lătit împregiurul lui tot mai departe și

mai departe, tot mai tare și mai adînc, ca valorile unui lac, peste masele poporului român, până la cele mai îndepărtate margini și până în cele mai mari adîncuri!.. D-Sa și descrie foarte amănunțit, ba poate chiar prea amănunțit, întâiu locurile din ținutul Sătmarului, pe unde părintele Lucaciu a umblat propoveduind evangelia naționalismului, și risipind întunerecul recunoașterii de sine naționale, descrie Șişești, apoi „Valea“ pe care ei sunt așezați, descrie portul oamenilor, cuprinderile lor, felul lor de-a lucra și câștiga; vitele, paserile și plantele (arbori, pomi) ce se află pe acolo: scurt, descrie toate măruntășurile care d-sa crede că ar fi privind pe cetitori.

Descrie apoi „Moara“ însăși, dela care împrumută titula cărții, și sub care D-Sa înțelege „o moară“ a vieții noastre românești, „care tot însetează după grâne curate să-și steargă peatra de bucatele mucedde și stricate cari silită a fost a le măcina veacuri dealungul, lipsită fiind de cele bune... Drept morar măiestru ni-l înfățișează apoi pe marele luptător; descrie vestea venirii lui la Șişești.

D-sa arată amănunțit starea în care a ajuns dezvoltarea națională, povestește ce s'a făcut la Haga; zice că guvernul român poate să păsească pentru ușurarea soții noastre, pe lângă cel austro-ungar, fără să se teamă că din asta o să se stîrnească bătăie. Apoi între aplausele dietei dl Urechia spune, *că nu trebuie să aibă România atîta teamă de Unguri, căci și România are arme, care au mai bătut ele pe Unguri!*

Și așa mai departe!

Noi nu putem decât să ne bucurăm din inimă de grija ce ni-o arată frații noștri din țbera Românie. Un singur gând însă să nu se încuibă în mintea și inima noastră: de a ne lega prea mult în nădejdea, că numai dela ei are să ne vină mîntuirea, ci să nădăjduim ce-i drept, și în ei, dar' mai mult în noi și în puterile noastre oțelite de suferințe să ne încredem, — de a fraților de dincolo dragoste și sprigin să ne încălzim și îmbărbătăm, și voimicește înainte să mergem!..

Pentru tombola din București.

Darurile din partea bunelor Românce, pentru marea tombolă (loterie) ce se va da în București, din venitul căruia să se dea ajutor familiilor iubiților noștri întemnițați, curg mereu. Am însemnat în numerii noștri trecuți din câte părți au sosit numai la Sibiu lucruri dăruite pentru acea tombolă, și am însemnat multe, deși doară nici a suta parte din numărul mare ce s'au trimis la Brașov de-adreptul, și unde rugăm de nou pe cetitori să trimită și de aci încolo, la adresa dată.

În zilele din urmă au mai fost trimise, după-cât noi avem știre:

Din **Apoldul-mic** un frumos număr de țesături și lucruri de mână, adunate de femeile Maria Lazar și Susana Orăștean.

Din **Igris**, comitatul *Torontol*, am primit noi aici dela d-na Cornelia Negru, preoteasă, niște țesături de o rară frumusețe. Vor fi unele din cele mai frumoase ce se vor vedea la acea loterie!

Din **Porumbacul-de-sus** ni-a trimis doamna Maria Solomon, preoteasă și d-soara Elisaveta Popoanos, 4 frumoase cătrîțe românești.

Din **Arpașul-inferior** a adunat doamna Maria G. Pavel mai multe obiecte, țesături naționale românești.

Din **Agârbiu** d-na Anica Botezan, preoteasă a strîns și trimis 57 obiecte, toate țerânești.

Din **Buzias** au sosit aici dela d-na *Muntescu* două ștergare frumos țesute și o tabletă. Ear' dela d-soarele surori Iulia și Claudia *Moldovan* o tinetoare de batiste și un mic tablou lucrat din pîr.

Din **Streza-Cârțișoara** au sosit la noi 27 de lucruri de mână pe cari le-a adunat d-soarele: Cornelia Roman, Elisaveta I. *Scorobet* și Maria *Monea*.

Din **Turu** (lîngă Turda) ni-a sosit un pachet cu țesături, adunate acolo de d-na vîd. *Valeria Suciu* dela 12 dăruitoare țerance.

Și altele, și altele, și altele!

Rugăm pe bunele și bravele dăruitoare să ierte că nu biruim să le publicăm tuturor numele, fiind prea multe. Faptele Domniei-Lor însă, nobila Domniei-Lor dărnice, nici că au lipsă de laude, sînt așa de frumoase, că poate fi mîndră fiecare Română care poate zice: și eu am dăruit ceva pentru frumosul și românescul scop precum mîndră este și nația română, că are fiice și mame atît de brave și pentru ale ei lipsuria tât de cu dragă inimă jertfitoare.

Bravii Șiclăuani.

Din *Șiclau* ni-se trimite cu data de 20 Decembrie n. c. următoarea interesantă scrisoare:

„Poi că drept are Troian. Cu bună-seamă că-i așa; că doar' de aceea îi sfat să ne înțelegem; învețe românește dacă vrea să fie solgăbiru peste Români. Așa vorbiau niște fruntași ai comunei Șiclăului (comitatul Arad), trecînd pe lîngă ferestrele mele.

Trăsării la rîsunet al acestui graiu și duh românesc. Îmi intră apoi în casă preotul și-l întreb, că ce sa întîmplat? „Venim dela comitetul comunal, a fost afară pretorul să alegem jurați. În felul seu îngâmflat, a început-o cu unguerea cătră comitet, ear' Traian Dan nici una nici alta, să școală și *provoacă pe dl solgăbiru să vorbească românește, căci asta e limba noastră!* „Așa-i domnule, vorbește să ne înțelegem, dacă ne-ai chemat la sfat“, întăresc alții. Eu stam gata de a-l lipl cu litera legii pe damnealui, domnul solgăbiru, în strîmtoarea în care l-a băgat Traian, dar' notarul viclean se grăbi a talmăci vorbele solgăbirului

să nu mai aibă nime rînd la vorbă și în chipul acesta să potolească furtuna ce era să izbucnească. Oamenii măchniți, căci și notarul ungar le fusese pus pe cap tot fără voca lor, luară acum în bațjocură pe solgăbiru și notar, propunînd de jurați pe cei patru, cu ajutorul cărora au ales pe notarul străin în sat, și anume pe arîndașul, pe medicul, pe un betrân slăbănog și un domnișor rătăcit, ca să aibă și jurați după chipul notarului. Să fi vîzut la mutre domnești opărite. În sfîrșit după multe pocloane le-a ales pe al cincilea, om de rîndul lor, acum țină numai bine de el“.

„Ei, oameni buni!“ oftă preotul mai departe, numai nouă de ni-ar da mîna a ne ocupa mai mult cu ei, dar' har Domnului, „Foaia Poporului“ a făcut mult, acum încep a-și cunoaște și ei drepturile și datorințele cetățenești, cunosc primejdia în care ne aflăm. Aceasta li îndărjește și pe zeci de ani înainte sînt întăriți piloții simțirilor naționale, între popor“.

„D'apoi cu școala comunală cum stați?“ întrebai eu.

„E gata, sa înfundat, am avut un nemernic de notar, ce sa căsătorit cu o Unguroaică și care ca să-și câștige un „merit“, a deschis o școală privată unguerească, dar' cu pui de Ovrei, pe aceasta au numit-o apoi de comunală, ear' comuna n'a primit-o; comitetul comunal i-a tăgăduit ajutorarea. Copii la școală nu umblau, decât ai Ovreilor. Dar' a venit comasația, și săpînirea a rupt 40 de jugere din hotar pentru așa numita școală comunală. Acum aveau din ce să o susțină. Într'o zi de sîrbătoare, se convoacă, pe sub mână, comitetul comunal, pe vremea când noi eram la slujbă, și au ales vre'o câțiva inși ce erau, scaunul școlar comunal. Noi am protestat, dar' stăpînirea toate le-a întărit precum le-a făcut notarul cu solgăbiru. Acum vîzîndu-ne siluiți, am luat-o pe altă coardă, și anume: după-ce notariul viclean precum și mai multe alte lighioane, s'au dus dela noi, s'au făcut locuri vacante în scaunul școlar; câțiva țerani de ai noștri mai erau de mai nainte în scaun, căci atîția străini nu erau în Șiclau, câți membri se recereau în scaun, ear' noi ne puserăm acum și aleserăm în scaun tot de ai noștri. Școala comunală cu cele 40 de jugere cu tot a ajuns acum în mînile noastre, ear' noi n'am mai deschis-o estimp și basta“.

sosirea însăși, însuflețirea și bucuria bărbaților și femeilor la vederea lui, purtarea cea înțeleaptă a părintelui dela început între popor, învățăturile înțelepte ce le dă, și așa mai departe...

Povestirea o dusă până la timpul când Părintele *Lncaciu* să apucă de zidirea prea frumoasei biserici ce azi e podoaba Șicșeștilor și a întreg jurului lor.

Gîndul conducător al cărții este: a da pilde de bune moravuri, de creștină și națională însuflețire etc.

Limba în care e scrisă cartea, e bună, pe ici-colo însă prea îngreunată cu forme, și cuvinte nu peste tot locul cunoscute, — populară însă nu este.

Nefiind lucrarea întregă, ci numai începutul, nu ne putem da părerea asupra ei, îndemnăm însă pe cărturarii noștri, să o spriginească, ca pe una ce cu bun gînd întreprinsă este. Se poate cumpăra la „Institutul Tipografic“ din Sibiu. Tomul cu 1 fl.

im.

Poesii populare.

Din Ormenișul-de-Arieș.

Culese de *Ioan Horvath*, inv.

Nevăstuță din Sibiu,
Leagă-ți calul de gutuiu,
Vino la badea să-ți spuui;
— Ba eu, badeo, n'oi veni,
Tu ești june de 'usurat,
Io-s nevastă cu bărbat,
Ne vîd ochii, și ne bat.

Sîracă inima mea,
Mult e sdrobotită și rea;
Ca țina dintre hotare,
Călcată de multe care,
De aș pută-o arăta,
Toată lumea s'ar mira!

Câte boale le-am bolit,
De toate m'am mîntuit.
Acuma de drag bolesc,
Nu pot să mă mîntuesc!

Din Apoldul-de-jos.

Culese de *Ionul Vraciu*, inv.

Primăvara-i noaptea mică
Nu-i de mers la ibovnică,
Până 'n luna lui brumari
C'atunci zilele-s mai mari,
Noaptea-i lungă de iubit
Și ai vreme de-odichnit.

Bădița de peste dea!
Ar veni și n'are cal,
Ia-ți, bădiță, cal în plată
Și mai vin la noi vr'odată,
Acuma până sînt fată,
Că dacă m'oi mărita
Ai veni nu-i cuteza,
În casă de soacră-mea,
În tindă de socru-meu,
Și-n privar de mutalău.

Frunză verde și-un bănuț
Ce 'mi-e mie d'un drăguț,
Eu din cap voi clătina
Șapte opt v'oiu căpăta.

Mai deunăzi fu solgăbirul afară să-și dea abdicarea dela presiunea scaunului școlar, cu gând de a se înlocui cu notarul comunal. Noi am făcut așa de bine, de am grăbit a-și primi abdicarea și am ridicat în scaunul de președinte pe țeranul *Iosif Dan*. Acum solgăbirul păcălit, sare în sus, ba că dînsul așa își revoacă abdicarea, și cu d'al de astea. Eu însă-și țin de chică, ai abzis, am primit abdicarea și cu dumneata am isprăvit-o, ca president, ear' dumnealui solgăbirăiaș scapă din strîmtoare cu fuga, adecă: nici una nici alta ci-și ia pălăria și ne lasă unde ne-a aflat. Acum ne amenință cu școala de stat. Dar' o să vedem noi cum o fi și cu acea școală, dacă nu vom muri.

Câtă bucurie și câtă întristare în cuvintele preotului. 'Mi-s'a strîns odată inima de potopul curselor ce ni-se pun; dar' îmi lucește deodată figura țeranului, dînd piept cu puternicul stăpînirii pentru limba maicei sale, și o mîndrie de neam m'a cuprins: *poporul acesta e de viață mare, n'are să peară mișelește!*

În isbînda lui Traian Dan aflu eu o arătare îmbucurătoare, pe care nu o pot trece cu vederea și nu o pot lăsa ne-ărătăată fraților de o limbă și sânge, că-i întemplantă vrednică de învățatură!

Făcut'a stăpînirea zeci de procese fruntașilor între fruntașii neamului nostru. Toți știu limba, ba unii știu mai frumos vorbi ungurește decât cutare solgăbiră, căci sînt și mai învățați decât ei. În fața legii însă n'a rostit unul o vorbă ungurească, ci toți o declarară că nu răspund și nu se apără decât numai în limba maicei lor, și n'au abzis nici unul de dreptul limbii sale. Atrîna dela un răspuns unguresc mîntuirea lor, dar' nu, ci mai bucuros au mers în temniță decât să se lapede de dreptul limbii lor. Așa vîzurăm că părintele Lucaciu că silî tribunalul din Dobrișin să-și asculte acolo românește, ear' mai deunăzi sîrbul Petrovics pe cel din Seghedin să-și asculte sîrbește, apoi la Cluj știți mai bine cum a fost.

Mulțimea inteligenței noastre din comune însă nu s'a folosit de dreptul

limbei dat de lege, ci care cum a știut ungarște s'a pus la pertractare în limba ungurească cu solgăbirăele și alți slujbași ai stăpînirii, prin comitetele comunale, ear' poporul îi asculta mai ca mut, căci nu înțelegea nimic din cele-ce se petreceau pe socoteala lui. Îngăduința asta apoi a îndemnat pe cercurile mai înalte de nici nu mai luau în socotință, că diregătorii poporului să știe și limba poporului, ci au pus tot domni străeni, cari o boacăna nu știu din limba poporului.

Așa se răsbună îngăduința asupra noastră.

Acum eată o nouă pornire și în comune. Țeranul își cere dreptul limbii sale, cere împlinirea legii din partea diregătorilor. Fie că această pornire să aibă răsunet în toate acele cercuri, cari se par a fi uitat că *limba oficioasă în comună e limba poporului*, și apoi că *diregătorii sînt pentru popor, ear' nu poporul pentru diregători!* Oaspete.

O volnicie scârboasă.

Strădalnicii nostri slujbași unguri puși și ținuți pe grumazul nostru cu puterea baionetelor, își dau toată silința a să arăta vrednici de păgânii lor stăpâni din Budapesta. Ear' vrednicie mai mare ce poate să fie, ca atunci când tu slujbaș cu pinteni ai putut și tu face o ispravă mare: ai putut face o nedreptate urgisitului de Valach! În schimbul unui pumn isbit în fața unui Român, 'ți-se vor ierta în cerul din Pesta zece păcate pentru care de altfel de limbă s'ar fi căzut să fii spânzurat!

Da așa merg trebile la noi!

Fă-ți tu slujba ta ori nu 'ți-o face, dar' fă o nedreptate Românului, lovește și tu odată în el cum știi tu mai bine: și drept om mare, paznic tare al statului maghiar vei fi socotit de cei de sus. din Judapesta!

Din *Tür* (lîngă Blaj) ne sosește o știre despre o foarte mare „îngrigire“ a „părințștilor“ nostri slujbași, față de acest popor român „primejdios“, dar' de altfel bun de stors!

Bravele noastre țerance române din *Tür* și jur, la stăruința d-nei învățătoarese *Iuliana Făgărășan*, s'au pus și d-nialor pe adunare de obiecte pentru tombola din București, și au strîns cu sirguintă de harnice albine, până aveau adunate aproape cinci-sute de lucruri de mîna! Cum a ajuns, cum nu, vestea la urechea împintenatului solgăbiru din Blaj, acesta a fugit în ruptul capului pe 28 Dec. n. la *Tür* la locul primejdiei, și luând la întrebare pe adunători, le-au confiscat (luat) toate lucrurile adunate, ducându-le cu sineși la Blaj, sub cuvînt că nu-i iertat să se adune, și să se „cerșească“ fără îngăduința slujbașilor! S'a scris ministrului și acum se așteaptă răspunsul.

Firește e și aceasta o volnicie isvorită din multa răutate ce ferbe în inima acestor oameni, față de tot ce noi avem!

Se va afla însă ac și de sacul lor!

Procesul ziarului „Dreptatea“.

Noi am spus la timpul seu (în nr. 26 din estan), că „Dreptatea“ din Timișoara, care dela început și până în ajunul adunării din Sibiu scria așa de bine, a fost și ea în vremea aceea luată la goană de procurii unguri. S'au pornit contra ei vre-o trei mari procese, fiecare pentru câte 20 de articli ori și mai mulți deodată. Adecă nu mai ca la noi, de fiecare articlu un proces sfîrșit cu câte un an de temniță și câte o mie de fiorini pedeapsă și chielueli, ci așa cu ridicata.

În 28 Dec. st. n. s'a pertractat întîiul proces, în Timișoara. Impricinați erau 22 de articli deodată. Pe banca acusaților sta dl Dr. *Valeriu Branisce*, redactorul răspunzător al „Dreptății“. Pertractarea a început de Vineri dimineața dela 9 ciasuri, toată ziua și toată noaptea, până în dimineața următoare, Sâmbătă la 6 ciasuri, (a trebuit foarte mult timp cu cetirea tuturor articlilor în românește și ungurește). Procurorul a vorbit și aici

Din Măieran

culese de *Teodor Ladoși*, inv.
P'ingă Murăș, p'ingă Tisă
Umbă mândra mea descinsă,
Cu năframă înflorită
Și cu fața rumenită,
Cu murguța ei de frîu
Tot prin iarbă până 'n brâu.
Murgu paște și rînciază
Mândra badei cuvîntează:
De-ai ști, bade, ce-am visat,
Năframuța ta cea nouă.
Am visat-o ruptă 'n două,
Minți, tu mîndruleana mea,
Nu-i ruptă năframa mea
Ci-i ruptă inima ta,
Că te temi că te-oi lăsa!
Poți s'o știi că nu-i scăpa,
Numa-un deget 'mi-oi întinde
Opt și nouă 'mi-oi cuprinde,
Și de nu vor fi ca tine
Mândră, fie-a mea rușine!

Din Sărtoș

culese de *Ioan Epure*, june.
Foaie verde de nuia
Rea podoabă-i dragostea,
Că n'ai stare la culcare
Da nici ticnă la mîncare.
Eu mă culc noaptea să dorm
Dar' nu 'mi-să face somn,
Eu mă culc să odihnesc,
Dar' tot la mândra gîndesc.
Cine-a zis dorului dor,
A vorbit cuvînt ușor,
Cine-a zis leliței lele,
A vorbit cuvînt de jele.
Că pe cine dorul paște
Mai bine de nu s'ar naște,
Și cui plac lelițele
Negre fi sînt zilele,
Că și mie 'mi-or plăcut
Și nu pot ca să le uit!
Și eu nici că le-oi uita
Până 'n groapă m'or băga...

Din Mărgău.

culese de *George Ungurean*, econom.
Bădița cu șapca neagră
Sede 'n poartă, mă întrebă
Fostu-'i-am drăguță dragă?
Eu zisei din rusmalin:
Fostu-'ți-am trei ani deplin.
El zise din schinteuță:
Mai fi-'mi-'i, mândră, drăguță?
Eu zisei din măgheran:
Nu 'ți-oi fi bade șohan.
De 'mi-ai da iosagul vost
Nu 'ți-oi fi, pre cum 'ț-am fost.
Ciudă-i badi și mînie
Că nu-'l iubesc ca dintăie;
Ciuda lui și-a lui năcaz,
Nici îl iubesc, nici, îl las!...
De-ar fi cerul de hîrtie
Și luna un călător
Soarele un scriitor;
Și tot n'ar pute să scrie
Câte-am făcut în fetie,
Și badea în holteie!...

foarte turbat contra Românilor. După aceea a urmat apărarea din partea acusatului însuși și a avocatului său Dr. Miloș Stefanovici (Slovac).

Sfârșitul procesului a fost:

Di Dr. V. Braniste, ca redactor răspunzător și însuși scriitor al celor mai mulți dintre articli împicinati, osândit la doi ani închisoare de stat și 1300 fl. pedeapsă și cheltueli, și pus pe picior slobod numai în schimbul unei chezeșii de 5000 fl.

Că celelalte două procese mai țin să vor ori ba contra numitei foi, până acum n'avem știre.

Avram Iancu.

Suma din numărul trecut:

2369 fl. 48 cr. și 223 lei, 50 bani.

Din Vișca a adunat Atanasie Suba dela: Toma Tomas 1 fl., Atanasie Suba 50 cr., Ioan Cosma 50 cr., Ilarian Popovici 25 cr., Nicolae Suba 20 cr., Mateiu Benia 10 cr., Aron Balsa 20 cr., Romulus Steb 25 cr., Ursu Oana a lui Onuț 10 cr., Teodor Tamas a lui Tamas 10 cr., Petru Bisorca a lui Mihai 25 cr., Marcu Alba 5 cr., Sanu Suba 10 cr., N. Bisorca 10 cr., Marcu Rus 10 cr., P. Bartos 5 cr., Mihai Bisorca 10 cr., Mihai Sărban 10 cr., Partenie Bisarca 10 cr., Teodor Bisarca 5 cr., Nicolae Pătroi 20 cr., Ianăs Rus 10 cr., Ioan Suba 10 cr., Lazăr Rus 10 cr., Matei Benia junior 10 cr., Pascu Căsălian 5 cr., Nicalae Căsălian 5 cr., Eutemie Moț 20 cr., Crăciun Abrudian 10 cr., Romulus Rus 10 cr., Petru Abrudian 10 cr., Lazar Bolca 10 cr., Petru Bisorca 20 cr., Solomon Bisorca 10 cr., Ioan Bisorca 10 cr., Micolae Oana 10 cr., Ursu Căsălian 20 cr., Ursu Tamas 10 cr., Ursu Nan 10 cr., Nicolae Tamas 10 cr., Ioan Căsălian 10 cr., Ilie Rus 10 cr., Aurel Popovici 25 cr., Solomon Bureana 20 cr., Petru Bisorca 50 cr., Ioan Tamas 10 cr., Nicolae Tamas junior 20 cr., Ioan Benia senior 20 cr., Lazar Tamas a lui Stef 10 cr., Solomon Bisorca senior 10 cr., Ivanti Săbău 10 cr., Petru Bortos senior 10 cr., Aron Benia 10 cr., Maria Benia 10 cr., Marinca Sfm 10 cr., Pascu Mihac 10 cr., Ioan Ctra 5 cr., Crăciun Snba 20 cr., Ioan Benia junior 20 cr., Iosiv Benia 10 cr., Aron Boldura 10 cr., Aron Benia junior 10 cr., Petru Boldura 10 cr., Ioan Benia 10 cr., Ioan Alba junior 50 cr.,

Ioan Alba senior 20 cr., Elena Andelina 10 cr., Matei Bisarca 10 cr., Stefan Tlrșă 10 cr., Ioan Căsălian 10 cr., Constantin Crișan 10 cr., Nicolae Trifan 10 cr., Pavel Andelina 10 cr., Teodor Basa 10 cr., Ioachim Nicula 10 cr., Atanasie Ivan 20 cr., Dafina Muntean 10 cr., Pascu Tamas 20 cr., Petru Elina 10 cr., Ursu Alba senior 10 cr., Petru Bureana 10 cr., Ioan Boldura 10 cr., Petru Rusu 10 cr., Serafim Jurca 20 cr., Tamas Alba 10 cr., Crăciun Nan 10 cr., Petru Bisarca junior 10 cr., Petru Suba 10 cr., Nicolae Dehelian 10 cr., Lazar Căsălian 10 cr., Petru Bureana 10 cr., Lazăr Dan 10 cr., Mihai Tamas 15 cr., Petru Căsălian 10 cr., Alcsandru Valian 10 cr., Anonie Crișan 10 cr., Crăciun Secula 10 cr., Floria Boldura 10 cr., Petru Lazăr 10 cr., Petru Bisorca senior 5 cr., Ian Bisorca junior 5 cr., Aron Tlrșă 10 cr., Aron Bisorca 25 cr., August Lupan 20 cr., Ioan Faur 10 cr., Tamas Oana 20 cr., Terdor Suba 10 cr., Ioan Stoic 5 cr., S. Bisorca 10 cr., Ursu Andelina 10 cr., Romulus Muntean 10 cr., Laurentie Bisorca 10 cr., Ioan Biorca 5 cr., Toma Marc 10 cr., Petru Tamas 10 cr. Suma 16 fl.

Din Bala și Ilteu a adunat Damaschin I. Medrea, dela: Andreiu Vatian 50 cr., Ana Vatian 50 cr., Han Iulius 50 cr., Gligoriu Ienea 50 cr., Hersilia Ienea 50 cr., Vasilie Vatian 50 cr., Roth Lajos 50 cr., Roth Marie 50 cr., Georgiu Popa 20 cr., Maxim Medrea 20 cr., Ioan Iovanescu 50 cr., Alecsiu Vesalon 30 cr., Damaschin Medrea 1 fl., Crăciun Prațiu 25 cr., Elena Prațiu 25 cr., Constantin Traosian 20 cr., Eva Popa 50 cr., Antone Marcu 20 cr., Paraschie Givulescu 20 cr., T. Givulescu 10 cr., Iulius I. Givulescu 10 cr., Victoria Vug 20 cr., A. Marcu 10 cr., H. Ferencz 20 cr., Vug Antoniu 30 cr., Petru T. 20 cr., Maria T. 20 cr., Laurentie K. 20 cr., Maria Hainal 50 cr., Antone Micula 30 cr., Manasiu Hotariș 20 cr. Suma 11 fl.

Din Firighaza a adunat Nicolae Radu, dela: Nicolae Radu 50 cr., Simon Stoian 50 cr., Simon Toader 50 cr., Ioan Cismășu 1 fl., Ioan Stoian 50 cr., Dimitrie Grădinar 1 fl., Ilie Grădinar 50 cr., Achim Ardelian 20 cr., Alexa Popovici 20 cr., Iosif Toader 20 cr., Petru Crincion 10 cr., Ioan Groza junior 50 cr., Tănasiu Todor 20 cr., Floria Lazi 10 cr., Suma 6 fl.

Din Bucium-Sat.

Culese de Moise Toma, june.

— Haida mândră 'n jos pe luncă
Să-ți fac rîștitor și furcă.
— Dă-1 'n foc de rîștitor,
Hai sărută-mă, că mor!...

Astă-vară era bine
Că-mi zicea mândra „jupâne“;
Dar' nici acuma nu-i reu
Că-mi zice „drăguțul meu!“ ..

Știi bade de-acum un an
Că un măr numai de-aveam
Amândoi îl împărțam;
Acuma s'avem cu sacul
Nu ne-am da unul la altul!...

Aseară și-alaltăseară
Cântau doi cocoși pe-afară,
Doi cocoși negri cânta
Neamurile mă muștra
Să mă las de bădița;
Eu vorba nu le-aș călea,
De badea nu m'aș lăsa!..

Din Al-Ciil.

Culese de Petru Haiducu.

Frunză verde busuioc,
Nu-mi stă gândul într'un loc,
Tot îmi stă ca să mă duc,
Unde lumea-i mai voioasă
Și fetele mai frumoase,
Oamenii se veselesc,
Fete pe ficiori iubese.

Frunză verde de trifoi,
Așa fete-'s pe la noi,
Frunză verde siminic
N'au dragoste nici un pic!...

Frunzuliță de mușcat
Fetele s'or măritat,
Dar' și eu m'oi însura
Când s'a desprimăvăra,
Ca să-mi împen mireasa,
Tot cu ruje altoite
Tinere și 'mbobocite,
Și cu haină de mătășă
Ca să am mândră mireasă.

Din Gara a adunat Veronica Moldovan, dela: Veronica Moldovan născ. Paul 1 fl., Ananie Moldovan 1 fl., Mircia Moldovan 50 cr., Rozalia Moldovan 10 cr., Ambrosiu Abui 50 cr., Vasilie Maier 10 cr., Maria Maier 10 cr., Ananda Maier 3 cr., Ioan Pop 10 cr., Susana Pop 10 cr., A. Pop 5 cr., P. Pop 5 cr., I Maier 10 cr., Ioachim Podariu 10 cr., Maria Podariu 10 cr., Nechita Tămboșiu 5 cr., Măniția Sabou 20 cr., Todor Bălan 5 cr., Simion Crișian 10 cr., Ioana Petridian 10 cr., Doinniția Moldovan 10 cr., Melinte Moldovan 10 cr., Petru Bavian 5 cr., Marina Pop 5 cr., Iosif Varga 5 cr., Ioan Moldovan 4 cr., Letiția Moldovan 3 cr., Alexandru Oros 3 cr., Irina Oros 3 cr., Maria Oros 3 cr., Carolina Oros 3 cr., Alexandru Oros 3 cr. Suma 5 fl.

Suma întreagă adunată până acum:
2407 fl. 48 cr. și 223 lei, 50 bani. r.

T. Iavin Albini, dător de samă.

„Călinarul Poporului“.

„Institutul Tipografic“ din Sibiu de zece ani tipărește un călinar întocmit întru toate potrivit trebuințelor poporului însuși. În el aflăm tot ceea ce ne lipsește în decursul unui an și în deosebitele împrejurări în care venim. După obiceiul parte calendaristică arătând în fiecare zi călinarul vechiu și nou, cu sfântul ori srbătoarea lui, — aflăm adă însemnarea tuturor domnitorilor din Europa. Urmează îndrumări privitor la treburile ce le avem cu posta și telegraful, apoi „scala timbrelor“ (stemplelor), că adevărat pe ce rugare ori cui lanță cât timbru trebuie pus, ca să ne le poată pedepsi finanțul. Urmează apoi numirea căpeteniilor celor două biserici române dela noi. Acestea sînt toate lucruri de folos. Dar' „folosul“ vine a se împreuna și cu frumosul! Și în scopul acesta în „Călinarul Poporului“ se află tipărite și mai multe lucrări literare frumoase, de petrecere.

Cea dintăiu este „Văduvele“, novelă de Barbu Ștefănescu Delavrancea, unul din cei mai meșteri scriitori români. Novela e un adevărat boboc literar și e mai mare plăcere a o cetii! Aflăm apoi pe „Moțul și Domnul“, o istorioară hazlie scrisă de Ioan Vesa, învățător.

Și ear urmează ceva de folos. Sub titlul „Economic“ se dau temeinice sfaturi „Despre stîrpirea omidelor“, despre cum se poate pregăti „Sirop de smeură și de cireșe“. Și ear ceva frumos, de desfătare: Poesia: „Cu flori, cu ramuri verzi“, scrisă martirilor nostri de P. Dulfu; apoi minunata și însufleșita poesie: „Lupta vieții“ de George Coșbuc, cel mai mare poet român în viață. După acestea sînt câteva pagine de haz, de voce bună și de câteva ghicături. În urmă e pusă „Insemnarea țărgurilor din Ungaria, Ardeal, România, și o mulțime de „inseerate“, adevărat îndrumări ca voidnd să-ți cumperi anumite lucruri de tot felul, unde să scrii după ele.

Călinarul are format mic, drăguț la înfățișare și de folos la întrebuintare, și deșt se întinde pe nu mai puțin ca zece coale tipărite costă numai 20 cr., mai ieftin decît toate călindarele noastre de pretutindenea!

Din parte-ne îndemnăm pe toți cetitorii să cumpere acest călinar cerându-l dela Institutul Tipografic din Sibiu. Prețul se trimite așa, că în o epistolă punem un timbru de 20 cr. și pentru trimis prin postă unul de 3 cr.

CRONICĂ.

Un răspuns. Mai mulți cetitori ne întreabă, că acum, după-ce la Seghedin și Vaș scrisorile se desfac înainte de a fi predate iubiților întemnițați, *cu puțină e a le trimite scrisori de felicitare de Anul-Nou, și că ajunge-vor la dinșii ori ba?* Răspundem: *Dal! Ajung la dinșii, decât că se nu se scrie în ele vorbe prea aspre la adresa nației ungurești, ori ceva ce ar pute îndupleca pe directorul temniței la nimicirea scrisorii.* Dacă scrisoarea e ținută în cuvinte cinstite, calde, nevătămate, ea va fi predată. Și bine ar fi, când fiecare cărturar român ar face acest lucru. În Seghedin se se adreseze ori-căruia din cei trei: *Dr. Rațiu, Dr. Lucaciu ori I. Corotianu, ear' în Vaș ori-cărui unuia pentru toți, de pildă dlui G. Pop de Basești, Dr. D. Barcianu ori D. Comșa.* Negreșit gândul celor ce doresc a le trimite scrisori cu doriri de bine de Anul-Nou, e foarte frumos. Le va face bucurie scumpilor întemnițați. Sub numele orașului se se pună „*államfogház*“.

Prelungire de termen. În cauza concursurilor literare escrise de tinerimea română din Sibiiu, pentru monografiile comunelor din comitatul Sibiiului și al Cojocnei, prin aceasta se aduce la cunoștință publică, că termenul de incurgere a lucrărilor s'a mai prelungit dela 31 Decembrie n. până la 1 Februarie st. vechiu 1895. Cărturarii noștri dela satele din numitele comitate, preoți și învățători, sânt rugați a grăbi cu pregătirea de monografii și a le trimite până atunci, căci acest termen nu se va mai pute prelungi. Cu o cale însemnă, că pe lângă cele vestite deja, au mai sosit la redacția „*Foii Poporului*“ în zilele din urmă monografiile comunelor: *Racovița, Aiton, Nădășel, Săcădate, Nocrichiu, Orlat, Topârcea, Ludolușul-mare și Gurariului,* ear' altele ni-s'au pus în vedere a ni-se trimite, pentru ceea-ce am și prelungit termenul întâiu de concurs. Sibiiu, 2 Ianuarie n. 1895. Pentru tinerime: *Victor Tordășianu, Russu Șirianu, Elia Dopp, Ioan Moța.*

Noul minister încă nu e alcătuit. Maiestatea Sa a chemat la Sine pe toți sfetnicii Sei, între care și pe Excelența Sa metropolitul din Sibiiu *Miron Romanul* și le-a ascultat părerile. În curând însă el va fi alcătuit. *Kuen Hedervary, Banul Croației sau Banffy Dezső* vor ajunge în frunte, după-cum arată semnele de până acum.

Despre sănătatea scumpilor întemnițați aflăm, că dl *Dr. Rațiu* e încă bolnav. Îi dorim din inimă grabnică și deplină însănătoșare. Dl *Dr. Lucaciu* e însă-nătoșat și a început să primească ear' vizitele celor-ce îi cercetează. Vizitările le sânt încă dese, din toate părțile buni Români aleargă a-i vedea și mângăia.

În M. Frata a întemeiat dl *George Avram*, negustor, un fond, din care cu vremea se se dea ajutor în lipsa cea mare materială ce o are biserica și școala de acolo. Anume murindu-i un servitor ce nu-și scoase toată plata, și rămânându-i 13 fl. 61 cr., dl *Avram* i-a pus ca temei al unui fond bisericesc, și apoi apelând d-sa la bunăvoința celor-ce-i vin în prăvălie, în câteva zile a mai adunat încă dela: *Dumitru Popa Oanei 1 fl.; d-soara Valeria Rațiu 50 cr., Ștefan Avram și Pavel Șomlea 50 cr.; George Negrea 10 cr., și dela niște țerani trei litre de cucuruz.* Astfel fondul până acum a ajuns la 16 fl. 71 cr. și trei litre de cucuruz. Binevoitorii creștini ce ar dori a contribui la creșterea acestui fond, se binevoiescă a trimite dlui *G. Avram* ce vor pute aduna.

Din Tempahaza ni-se scrie, că în 7 Dec. n. acolo s'a întâmplat o nenorocire rară. Un nenorocit servitor, *Cristea Căsdian*, intrând în o fântână, se o curățe, s'a surpat fântâna pe dînsul. Stăpânul desnădejduit a alergat după ajutor; au venit mai mulți oameni

și s'au apucat de desgroptat, și au săpat adînc de 4 metri și vreme aproape 11 ciasuri, fără nădejde de a-l mai afla viu pe nenorocitul, când colo l-au aflat încă viu, sdrobot și vinețit însă rău. Și nenorocitul a scăpat, ca prin minune, de moarte.

Din Al-Cill ni-se scrie, că o femeie, lăsând acasă singuri pe copiii sei, un băiat de 5 ani și o fetiță de 6, acestia au început a se jucat cu jarul din vatră, și aprinzându-se cămășuța pe băiat, el a fugit pe uliță, ea a ars tot mai tare, și bietul între chinuri grele a murit până seara! Eată unde aduce netdestula grije de copii!

Îndreptare. Concert se va da în ziua de Crăciun în *Sânt-Nicolau-mic* și nu în Muraniu, precum din greșeală am vestit noi în numărul nostru trecut.

Petre cere se va da a treia zi de Crăciun în *Hasfalău*, în sala școlii de nou zidite. Se va juca piesa „*Cinel-cinel*“ de N. Alexandri, și se va declama poesia „*Coriolan*“.

Din Sebeșul-de-sus ni-se scrie, că ziua de 17 Dec. a fost pentru Români de acolo o zi de mare veselie. În această zi a sosit ear' în mijlocul credincioșilor sei, dl preot *Vasilu Nichiti*, întors din temnița din Cluj, unde împreună cu cei 10 tovarăși stase trei luni, pentru o adresă adresată osândiților pentru „*Replică*“. Dînsul a fost primit cu nespuse însuflețire. I-a eșit întru întimpinare satul întreg: bătrâni, bărbați, juni, fete, copii. Dînsul venia însoțit și de soții sei de suferințe, preoții: *Ioan Băran* din Rușcior și *Traian Deac* din Friș. Li-s'au ținut frumoase vorbiri de cătră țerani, cărora dînsii au răspuns prin rostul dlui *Bărsan*, apoi au plecat cu mare alaiu în mijlocul poporului spre lăuntru satului, cântând mulțimea „*Deșteaptă-te Române!*“... Brav, popor și bravi conducători!

Învitare de abonament.

Cu 1 Ianuarie st. v. »*Foia Poporului*« intră în al treilea an al vieții sale. Ne luăm prin aceasta voe a atrage de cu vreme luarea aminte a abonaților noștri, că cu sfîrșitul lui Decembrie stil vechiu, le înceată abonamentul pe anul de față, și îi rugăm să binevoiescă a grăbi cu reînnoirea lui pentru-ca se nu fim siliți a opri trimiteria mai departe a foii.

»*Foia Poporului*« va apare regulat și dela Anul-Nou înainte, și prețul îi va rămâne același, și anume:

Pe un an întreg . . . 2 fl. (4 coroane)

Pe jumătate de an . . . 1 fl. (2 coroane).

Pe timp mai scurt, nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul și dela mijlocul anului (1 Ianuarie și 1 Iulie st. v.).

Abonații noi, sânt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetef, însemnând posta din urmă.

Rugăm pe toți bunii noștri spriginitori, se nu ne lipsească nici pe viitor de caldul d-lor sprigin în schimbul căruia noi ne vom strădui a le da o foaie bună și folositoare.

Administrația

„*Foii Poporului*“.

R Î S.

Englezii sânt cunoscuți de oameni cu sânge rece. Nu ușor îi sparii, nu ușor îi aprinzi. Unul odată povestea că pe când era la Neapol gata se iese cearșul cu nevasta sa, într'o seară frumoasă, trăsnetul intră în odaie și trăsnește pe brata Engleză, încât nu mai rămase decât praful!

— *Ah! D-zeule, strigă spaimentat cel-ce-l asculta, și d-ta ce ai făcut?*

Englezul îi zise tot rece:

— *Am strigat pe servitor și i-am spus: Iohn, mătură pe Milady.*

Între prietene.

— *Spune, Marie, cum te-ai putut hotărî să te logodești cu Alexandru, când juraseși că te vei răbuna cu cruzime pentru batjocura de altă-dată.*

— *Tocmai pentru aceasta vreau să-i fiu soție!*

Un Țigan bagă mâna în buzunarul unui țeran, la un târg. Țeranul, ca de obicei, n'avea nimic în buzunar. Până Țiganul se-și scoată mâna din buzunarul țeranului, acesta îl prinde și, după-ce-i trage o palmă, îl întreabă:

— *Nu ți-e rușine, Țigane, să bagi mâna în buzunarele oamenilor?*

— *Dar' ție nu ți-e rușine să n'ai nimic în buzunar? întrebă și Țiganul nedăjit!...*

O slujnică, care bate un covor, întreabă pe alta:

— *De ce o fi tocit covorul coconitei în partea asta?*

— *Se vede că e partea din fața oglinzii.*

POSTA REDACȚIEI.

Alb în Beiuș. Nu se poate.

D-sale G. A. în Ticvanul-mare, și E. C. în Târlungeni. Poesiile d-voastre le-am trimis la Seghedin, celor pe cari îi privesc, — de publicat nu se puteau.

Dlul S. Bocu în Lipova. E un cas rar. Pe cât știm noi, numai al doilea. E mai bine a nu-l divulga, pentru a nu intimida și pe alții.

Poporenior din Hassag. Publicăm dacă ne trimiteți unul ori mai mulți înși numele și ne dați voe să le scriem în foale. Dacă aveți drept, și noi nu tragem aceasta la îndoială, veți ave și curajul a pași pe față contra răului. Așa fac oamenii bravi. Și noi credem că și între d-voastră vor fi destui oameni bravi!

D-sale V. C. în Muereu: Sânt întemplări prea mărunte pentru a le publica. Simțul d-tale de ținere la dreptate și la ce e al d-tale, e foarte frumos. Te rugăm însă că chiar pentru aceea altă-dată nu mai răspunde nici gendarmului nici polițaiului ungurește, ci numai românește! Atunci ești și mai vrednic de laudă!

D-soarei Valeria Popescu în Băița. În numărul viitor vom publica numele celor dela care ai adunat banii!

D-sale M. Tătar în Mehaci. Fii bună trimite de cele-ce le auzi în popor și le afli de frumoase. Acestea făcute de d-ta însuși, nu le-am putut folosi.

D-sale Gl. R. în Nădlac. N'am avut ce alege din ele. Trimite mai frumoase.

D-sale Ios. Pêrv, inv. Prea cunoscute și mai toate publicate deja.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciontea.**

Proprietar: **T. Liviu Albini.**

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Expropriarea.

(Urmare și fine.)

Dacă proprietarul nu se poate ajunge cu tîrgul asupra pămîntului de expropriat, atunci nu rămîne decît a urma procedura statorită în §§. 23—61 din legea expropriării. Nu vom desfășura mai pe larg dispozițiile cuprinse în acești §§-i, deoarece ele privesc mai virtos pe cel care expropriează, care îndatorat este a pregăti și apoi a subșterne planul de expropriare la locurile convenite. Vom mîrgini deci expunerile la drepturile și datorințele proprietarului de expropriat.

Proprietarul are să aștepte în liniște pînă ce va fi primit încunoștiințare dela însărcinatul (delegatul, exmisul) comisiunii administrative despre că are să urmeze expropriarea. Într'aceea proprietarii vor lucra înțelepțește rămînînd în stăpînirea pămîntului, cea mai puternică armă față de expropriator.

Primind încunoștiințarea dela comisiunea amintită, proprietarul se se înfățișeze negreșit la ziua și oara pertractării, care după lege trebuie să se țină la fața locului. Cu acest privilegiu, proprietarul are să ceară la protocol că, pentru locul ce se va expropria, dînsul cere cutare sumă adăugînd, că trage din locul seu atîta venit curat la an. Putînd dovedi, că-i aduce la an d. p. 5—6 fl. venit curat, atunci poate cere cel puțin 100—120 fl. despăgubire.

Dacă cel care expropriează nu vooeste a-i da suma cerută, actele dimpreună cu planul de expropriare se aștern la tribunalul convenit, de unde se trimite la fața locului un judecător (jude de tribunal), care citează (chiamă) pe proprietar la o nouă pertractare, cercînd mai întăiu a încheia tocmeala pe cale pacinică. Dacă nu isbutește, atunci începe pertractarea judecătorească. În cursul acesteia, proprietarul va îngriji ca să se pună la protocol toate împregiurările și datele economice, prin care se poate dovedi îndreptățirea sumei cerute.

În cursul pertractării dintăiu sau a doua la fața locului, judecătorul ascultă părerea celor însărcinați cu prețuirea locului.

Prețuitorii în număr de 3 se aleg și anume unul prin acel care expropriează, altul prin proprietar și al treilea prin judecător. Prețuitorii sînt ținuți a jura mai întăiu, apoi le pune judecătorul la inimă să prețuească drept și fără părtinire, cînd apoi le predă toate actele și dovezile în scris produse de partide și în sfîrșit le arată tărîmul de expropriat a ceea. Luînd în privire felul pămîntului, împregiurările economice locale și dovezile

în scris, prețuitorii își dau pîrerea despre cît ar fi vrednic pămîntul sau clădirea de expropriat.

Această pîrere se alătură la acte și acestea se aștern împreună la tribunal, care hotărăște, cît ar ave să plătească expropriatorul. La aducerea hotărîrii servește drept temelie de obicei pîrerea pricepătorilor. Contra hotărîrii se poate recura pînă la Curia regească.

Toate spesele datorite comisiunilor, prețuitorilor și timbrelor cad în sarcina expropriatorului, avînd acesta să le solvească de mai nainte (anticipeze). Spesele avute cu procesul de asemenea cad în sarcina expropriatorului, însă nu totdeauna.

Pînă a nu încunoștiința pe proprietar, expropriatorul este îndatorat să depună la judecătorie prin dregătoria cărții funduare prețul tărîmului de expropriat. Acest preț se socotește multiplicîndu-se cu numărul 40 venitul curat catastral. De cînd cu depunerea prețului, încetează dreptul proprietarului de a oprî pe expropriator să folosească pămîntul sau clădirea de expropriat.

Acesta este pe scurt mersul ce se urmează cînd cu expropriarea. Cine purcede întocmai, isbutește destul de bine, drepturile ce le îmbie legea proprietarilor fiind lămurite și însemnate.

Durere însă, nu este lege, în contra căreia nu s'ar pécătul. Aceasta se întemplă mai ales în țeara noastră, unde legea și dreptatea adese se ocolesc și se calcă în picioare chiar. Dacă am urmări purcederea îndatinată la noi cînd cu dese expropriați, ne-am încredința, că foarte adese-ori legea a fost pîngărită și că mai ales țeranii nostri, atît de expuși înșelăciunilor, de cîte ori nu au fost nevoiți să facă alergături și să spezeze din greu pînă să capete ca despăgubire abia 40—80 fl. de jugărul expropriat. S'a întemplat earăși nu arare-ori, că n'au căpătat nici despăgubire în schimbul pămîntului tăiat sau clădirii dărîmate, mai ales fiind vorba de strade sau drumuri comitatense.

Spre a întimpina pagubele în viitor, țeranii și cărturarii nostri ar trebui să poarte grije, nu cumva să cadă în cursa agenților speculanți, cari în ajunul expropriațiilor adese cutrieră satele și se încearcă a căștiga iscălituri dela proprietari. Scopul urmărit este să înduplece pe unii și pe alții a îngădui expropriatorului să se apuce de lucru, adecă să între în stăpînirea pămîntului. Încolo apoi lumea-i pe mîna lor. Agenții își pricep meseria de minune.

Une-ori nu petrec în contractul de învoeală suma tocmită, altedăți petrec o sumă mult mai mică decum sună tocmeala făcută prin graiu viu. După-ce a pus treaba la cale, trîgînd pe sfoară pe cei lesne crezători, agenții o iau la sînătoasa. Cînd vine rîndul la plată, bieții oameni

se trezesc cu alți „domnișori“, cari le ține sub nas scrisorile a ceea iscalite.

Aceasta se întemplă mai ales cu țerani, cari nu știu cetî și scrie.

Una din apucăturile agenților este, că sparie pe oameni sub cuvînt, că „așa-i porunca de sus“, să se facă calea ferată, cutare drum sau fabrică, că neîndestulindu-se cu suma imbiată, n'au să capete nimica, că proprietarii înderătnci vor fi împrocuați și că spesele proceselor vor cădă în sarcina proprietarilor și c. l. Toate acestea au de scop să sparie pe bieții oameni, ademenindu-i apoi să vîndă locurile pe mai nimica. Amenințări și ademeniri de acest soi nu trebuie luate în seamă. Căci amăsurat legii de expropriare, proprietarul nu poate fi ținut să-și dea locul seu decît numai și numai pe lîngă despăgubire îndeplină, ear' spesele de proces, reamintim, cad în sarcina expropriatorului, care astfel mai bucuros va da un preț și mai mare decum e vrednic locul decît să fie silit a începe proces, spesele căruia se urcă la 25—30 fl. de jugăr.

S'a întemplat pe alocurca, că expropriatorul a momit cu bani pe unii sau alții dintre fruntașii economi, cari apoi, fără a-și trage bine seama ce fac, pentru sume de cîte abia 50—100 fl. au înduplecat pe oameni să-și dea locurile în preț de cîte 50—100 fl. de jugăr. Cu chipul acesta s'au cășunat oamenilor din comună pagube de mii de florini.

Pe linia căii ferate Dej—Zălau, subscrisul cunoosc un sat, unde și notarul comunal era interesat ca proprietar. Acestui notar 'i-s'au imbiat pentru moșia sa cîte 300 fl. de jugăr, dacă va îndupleca pe oameni să-și vîndă pămînturile lor cu cîte 100—150 fl. de jugăr. Cât cu vorbe bune cât cu amenințări și minciuni încornurate, destul că notarul fără suflet a stors dela oameni iscăliturile trebuitoare. Și lucru de prevăzut: bieții oameni numai cu multă greutate au putut căpăta sumele atît de scăzute. Ticălosul de notar a pățit-o și el. S'a încrezut adecă în făgăduelile amăgitoare și nu a cerut scrisoare osebită dela expropriatorii jidani.

Și fiindcă și dînsul a fost subscris declarația făcută cu sătenii (altcum nu 'i-ar fi putut înșela!), în urma urmelor a trebuit să se îndestulească cu 100 fl. de jugăr. Dacă era om cinstit, putea să capete alătura cu țeranii cîte 3—400 fl. de jugăr, acesta fiind prețul îndatinat în acea comună. Notarul a început proces pentru suma ce 'i-se făgădu-i-se prin graiu viu. În cursul procesului s'a desvilit mișelia săvîrșită, numai cît notarul a fost nevoit să plătească însuși spesele, așa că în urmă s'a ales cu nimica toată în schimbul moșiei pierdute. Dar' ce folos! Căci oamenii au rămas păgubiți cu mii de florini.

Dr. T. Mihali.

Tratarea purceilor sugători.

În urma fătutului norocos, purceii și îndeosebi cei de prăsilă trebuie expuși la îngrijirile de mai jos.

Purceii mititei sunt inzestrați cu dinți de lapte adesea foarte ageri și ascuțiți, cari la supt pricinuesc dureri, așa că scroafa se întărită, se svîrcole și alungă une-ori purceii dela uger. Dacă da, atunci nu rămâne decât ruperea dinților cu un clește de sîrmă (drot), firește nu în apropierea mamei lor, care s'ar svîrcoli cumplit.

Nu puține scroafe au năravul de calcă și une-ori turtesc purceii, mai ales când cu așternerea de paie lungi, în cari purceii se încălesc și ajung sub picioarele sau trupul greu al scroafei. Ca așternut se vor întrebuița deci paie scurte, târnomeată (târnomețe), pleavă, cetină de brad, scoartă dela pelari sau târîțe de lemn. Un alt mijloc de a întimpina turtirea este împrejmuirea cotețului pe dinlăuntru cu șini de fer sau lăstari, 20 centim. departe de podeală și tot atîta de păreți.

Mulți economi îndatinează a ține purceii încă gingași despărțiți de mama lor, într'o ladă mare sau aiurea la adăpost. Această purcedere se poate recomanda numai pe timp de ger mare sau fiind cotețul expus la vînturi geroase, cum și avînd de a face cu scroafe neastămpărate. Căci lucru știut, în lipsa purceilor mama lor tânjește și laptele se imputinează prin aceea, că ugerul nu se deșeartă regulat și îndeplin. Ducerea și aducerea înapoi a purceilor, în fiecare zi de câteva-ori, cășunează multă trudă și gălăgie.

La 3—4 săptămîni încep și purceii a mânca din nutrețul îmbiat mamei lor. Purceii de prăsilă sau de îngrașat se vor întărca după 7—8 săptămîni.

Pe timp domol și mai ales pe soare, purceilor li-se va îngădui să alerge prin curte (ogradă), mișcarea liberă fiind priincioasă și chiar neapărată.

Cât ține alăptarea, scroafele se vor imbia cu nutreț bun și de multe-ori, dacă este să aibă lapte cât trebuie pe seama nesățioșilor purcei. Nutrețul acru este primejdios. Cu atît mai bine priesc scroafelor fătute tărîțele, urlueala de orz sau de cucuruz (mălaiu, păpușoiu), cartofi (crumpenele, baraboi, picioicile) și așa m. d.

Muratul șuncilor și altor cîrnuri de afumat.

Prin frecarea îndatinată cu sare, mai ales a șuncilor proaspete, mustul atît de nutritor și gustos din cîrnuri se stoarce și se imputinează oare-cum înadins. Astfel se explică, că țeranii și cărturarii noștri se trezesc cu șunci tari, peloase, sarbede (sălcii) și de culoare (față) întunecată. Destul că frecarea cu sare este stricăcioasă și de prisos.

După un metod neasemănat mai practic, șuncile proaspete se împachetează cu celelalte cîrnuri de afumat printre felii (fălii) de ceapă și de morcovi, foi de laur, măgheran, piper și c. l. într'un vas curat de lemn, umplînd toate golurile cu bucăți mai mici de carne și îngrijind ca oasele să se vină printre carne moale. Într'aceea se ferb împreună 12 chilog. (= litre) de apă, 2 chilog. sare albă, 5 decagr. salitră și $\frac{1}{4}$ chilog. zahăr. După-ce s'a răcorit, murătura se toarnă peste șuncile și cîrnurile împovărate cu scîndurele și petri; murătura să se vină pînă deasupra.

Cu chipul acesta dobîndim, în curs de 2 săptămîni, șunci și cîrnuri aveau mustoase, fragede și de o culoare trandafirie frumoasă.

Afumatul poate urma numai după-ce cîrnurile murate s'au pus ca să se svinte de azi pe mâne.

După un al doilea metod, murătura se pregătește ferbînd în 6 litre de apă, și anume: 2 chilog. sare, $6\frac{1}{2}$ decag. salitră și 25 decag. zahăr. Purcederea este întocmai ca mai înainte, numai că șuncile rămîn în murătură 4 săptămîni, apoi se svîntă și se pun la fum domol și rece, unde se lasă de asemenea 4 săptămîni.

Cât ține muratul în vas, întoarcerea și așezarea din nou este cu totul de prisos. Vasul rămîne firește acoperit.

După un al treilea metod vrednic de recomandat, se împreună și anume pentru 25 chilog. de carne: 16 litre de apă, 2 chilog. sare, 10 decag. salitră și 6 decag. zahăr. Ferberea are să țină pînă ce oul plutește pe deasupra. După-ce s'a răcorit bine murătura, se toarnă în vasul cu cîrnurile împachetate. În această murătură lăsăm și anume: șuncile 4—5 săptămîni, ear' coastele și alte cîrnuri 2—3 săptămîni. După svîntare de o zi, cîrnurile astfel murate se pun la fum.

Scurte povețe despre iernarea vitelor tinere.

1. Hranește vitele tinere zi de zi regulat și cât mai deopotrivă, nu cumva odată să rămînă flămînde și altedăți să-și încarce stomacul (rînza) prea tare.

2. Folosește la adăpat întotdeauna apă limpede și stămpărată, ear' nu turbure sau prea rece, care ușor pricinuesc boale.

3. Nu le imbia decât nutrețuri aveau bune, ear' nu coada fînului și grăunțelor cari, molipsite fiind cu gozuri adesea otrăvicioase — pot ave de urmare boale și moarte chiar.

4. Nutrețul mucegăit sau altcum stricat produce cufoare (urdinare), slăbire și alte neajunsuri.

5. Ferește vitele de buruieni otrăvicioase și nu le îngădui să bea salamură sau urină (ud).

6. Nu schimba în pripă nutrețul obicînit, ci treptat și cu încetul, trecerea oare-cum fără veste la alt nutreț fiind vătămătoare sănătății.

6. De vrei să propășească în mărime, tărîe și frumseță, imbie vitelor tinere grăunțe în fiecare seară; altcum cresc anevoie și dimineața se scoală flămînde, rozînd apoi cu lăcomie ce apucă.

8. Scutește-le de vînturi aspre, de ploieri și de zăpadă și înzestreaază grajdul cu podeală de scînduri; căci nevoite fiind să stee și mai ales să zacă pe pămîntul rece și umedos, ele se îmbolnăvesc cu înlesnire.

9. Ține vitele tinere în grajd luminos și premeneste aerul de repețite-ori.

10. Curăță-le zi de zi cu peria și une-ori cu țasala, scoate gunoiul cât mai des și înlocuește așternutul murdărit prin altul proaspăt și uscat.

Curățitul pomilor mai bătrîni.

Cine n'ar fi curățit pomii mai bătrîni de cu toamnă, se va apuca pe timp domol acum iarna, ear' nu la primăvară, când lucrările economice se îngîmădesc.

Înlăturate ar trebui toate crengile uscate, strîmbănoage și molipsite de tăciune sau alte boale, de asemenea crengile, ramurile și mlădițele pletoase (atrnătoare), frînte, încrucișate, prea dese sau crescînd înspre mijlocul coroanei. O cerință neapărată este înlăturarea odraslelor ivite din rădăcini sau dealungul trunchiului.

La curățitul ne servim de ferestreul (firezul) îndatinat și altul mai mic de pomi. Tăieturile mai mici și ranele ar trebui netezite cu un cosor (cuțit de grădină) și apoi unse cu rășină de altoit, ear' cele mari cu un cir gătit din păcură, lut și sânge sau și numai din lut și fiere (fiară) de vită.

Când cu răritul crengilor și pînă a nu fi uns tăieturile să nu uităm a despoia scoarta scăbărdoasă și moartă și cu ea cuiburile atător gîngăni stricăcioase.

Despre cum se pregătește rășina de altoit am fost vorbit altădată.

Îngăduiți taurilor mișcare!

O mare și neiertată greșeală este a osândi taurii de prăsilă să ierneze neconținut în grajd, legați la iesle. Împedecați astfel în mișcarea liberă atît de priincioasă, lucru firesc, ei se moleșesc și în curînd perd destoinicia gonirei în regulă. Dacă într'aceea li-se imbie nutreț bun și mult, cum adese se întîmplă, ei se înrîesc așa că ajungînd la largul lor, dau năvală asupra oamenilor și cășunează stricăciuni fel și fel. Prin aceea, că rămîn îndelungat legați și oare-cum ghemuiți, chiar și starea oaselor îndură schimbări și cu ele forma trupului.

Aceste și alte scăderi de felul lor se pot întimpina așa că îngăduim taurilor

să petreacă afară de grajd câteva oare în fie-care zi. Taurii mai blânzi se vor folosi când și când la căratul paielor, gunoiului, apei și c. l. De muncă încordată încă ar trebui scutiți; altcum se potignesc.

Varza ca leac.

Un medic vestit a zis: „Dacă voiți să aveți bolnavi mulți, atunci opriți pe oameni de a mânca varză (curechiu)“. Din aceasta urmează, că varza e un leac foarte bun. Foiaia de varză pusă pe rane, alină durerea. Zama (moarea) de varză e bună și la durerile de urechi. Muiem o cârpă în zama de varză și o punem, când ne culcăm, pe ureche. Dimineața facem tot asemenea.

Zama de varză e bună și pentru mușcături de insecte (gândaci, jivini) veninoase. Feartă sau crudă cu ulei (uleu, uloiu), varza regulează mistuirea și curăță rinza (stomacul). Gustată înainte de ameazi, zama de varză slăbește urmările beuturilor spirituoase.

Cum ar trebui păstrată negreala?

Pentru de a păstra negreala (cerneala) timp mai îndelungat în stare bună, n'avem decât să păzim regulile ce urmează:

1. Până a nu înlocui negreala învechită prin alta nouă, vasul trebuie spălat bine cu apă ferbinte sau cu leșie.

2. Afară de timpul întrebuințării, vasul se păstrează astupat cât mai bine, împedcând astfel evaporarea (exaburirea) și răbateră pravului (pulberii), așadar' îngroșarea și murdărirea negrelii.

3. Negreala trebuie ferită de atingere îndelungată cu oțel sau alte metale, care ruginesc ușor, se încarcă de scoartă și strică negreala. Isprăvind deci cu scrisul, penele se vor șterge frumos, ear' cele căzute în negreală se vor înlătura fără aminare.

Apa ferbinte ca leac.

Dureri de cap mai domoale se alină și adesea se curmă prin spălarea picioarelor și a spinării în apă cam ferbinte. Strînsurile de stomac („durerea de inimă“, colica) se alină și ele ținând pe foale un ștergar (mâneștergură, chindeu) muiat în apă ferbinte și apoi stors. De asemenea se alină durerea de măsele și de dinți ținând unde simțim durerea o bucată de pânză înmuiată în apă ferbinte și apoi stoarsă bine. Guturaiul (catarul, cataroiul) de grumazi (gût) se îndreaptă, se domolește în curând prin îmblojirea grumazului într'o fâșie de flanel înmuiat în apă ferbinte și apoi stors.

Verdeată pentru găini în timpul iernii.

Ceea-ce prieste foarte mult găinilor și altor galițe (hoarë) este să aibă și

peste iarnă nutreț verde, fie și numai când și când. Spre acest scop întocmim din scânduri 3—4 tipsii sau coșuri lătărețe, cuprinzând pământ gras, compost sau și numai bălegar de cal. În acesta sêmănăm ovës sau orz. Tipsiile se așează în cutare unghiu cald și luminos al grajdului. Peste ovësul sau orzul sêmănat cam rar se va presăra țerînă în grosime de vre-o 2 centim. Când ajunge înălțimea de o schioapă, holda se dă găinilor cu tipsie cu tot, sêmănând apoi din nou. De asemenea se va urma cu celelalte tipsii.

Vindecarea copitelor și unghiilor crepate.

Se înmoaie în apă caldă așa numită „gutapercha“ și se îmbucătește. Bucățile se tolesc încetișor cu jumătate atâta „rëshină de amoniac“ pisată mărunt, amestecând bărbătește până ce topitura a dobândit fața (culoarea) ciocoladei.

În ajunul folosirii, copita sau unghia crepată se spală și se svântă eu deosebită îngrijire. Într'aceea leacul se topește din nou și se aplică cu ajutorul unui tăiș încălzit, apăsând întocmai ca și când am avè să cleim sticla în părcanul ferestrii. Leacul se învîrtoașe așa că îngădue batearea cuielor la potcovit.

Această expunere este datorită unui ziar francez, vrednic de încredere.

Înădirea sculelor de tuciu.

Se pisează împreună 2 părți de „țipirig“ (salmiac), 1 parte de „pucioasă sublimată“ și 16 părți pilituri de tuciu (fer vërsat). Pravul se va păstra la un loc îndeplin uscat.

Cu prrlegiul întrebuințării se pisează într'o pisătoare (măjer) 1 gram din acest prav cu 20 gr. pilituri curate de fer, amestecând în urmă puțină apă. Cu aluatul astfel dobândit se ung bucățile de înădit, care se pun în strungă sau altcum se tescuesc. După câteva minute aluatul se învîrtoașe asemenea ferului și nadele țin cu anii.

Trimiterea poamelor iarna.

Spre a întimpina degerarea pe drum, fie în car sau pe calea ferată, merele, perele și gutăile se vor împacheta într'o bute (butoiu) sau alt vas bine încheiat, care se așează în alt vas mai mare. Locul gol dintre vase se infundă cu paie sau fën curat. Îmblogeala să nu fie mai îngustă de 7 centim., mai ales pe timp de ger.

Lecuirea degerăturilor proaspete.

Părțile degerate, la mâni, picioare, urechi și așa m. d., ar trebui să se frece mai întâiu cu zăpadă (neauă) sau ținute în apă rece. Căldura e stricăcioasă.

După câteva minute degerătura se svântă bine, apoi se îmblojește cu o cârpă de in sau cu postav moale, spre a nu răsbate aerul. Mai târziu se freacă apăsător cu flanelă și se trage cu rachieu (vinars).

Cârpirea sculelor de lemn.

Masele, armarele și celelalte scule de lemn capătă une-ori găuri sau crepături. Cel mai nimerit mijloc este să pregătim din țărțe (făină) curate de fag și cleiu de mësar un fel de aluat, cu care se pot astupa găuri și crepături adese foarte largi. Deasupra se presară țărță uscată de fag, care se bate înlăuntru din greu. După-ce s'a uscat, părțile cârpite se freacă cu „hârtie de sticlă“. Aluatul se învîrtoașe întocmai lemnului de stejar și ține de minune.

Desghețarea ferestrilor.

Se disoalvă (topește) în apă caldă atât sare sau peatră acră, încât oul se rămână plutind. La 1/2 litră de apă ajunge un pumn de sare sau peatră acră. În această salamură se afundă un burete (sponghe) de șters, cu care se spoesc ferestriile. Desghețarea urmează în grabă, când apoi ferestriile trebuie svântate fără zăbavă prin ștergerea repetită cu o sdreanță.

Curățirea sculelor de argint.

Lingurile, furculițele, feșnicele și alte scule de argint se curăță bine, dacă se freacă cu o perie sau cârpă muiată într'un amestec de cretă pisată, apă și „spirt de țipirig“. Scule mai mici, precum cercei, broșuri, inele, brățare și a. m. d. se curăță așa că se ferb în salamură gătită din apă și „borax“ și în timpul ferberii se ating cu o vârgă de „zinc“.

Scoaterea mirosului din cutiile cu țigări.

Din cutiile de lemn, în cari se cum-pără sau se păstrează țigări și une-ori tăbac (tutun, duhan), mirosul se poate îndepărta cu ajutorul a 4—5 linguri de spirt. Prin arderea spirtului răslățit pe fund, mirosul greu de tăbac se perde cu totul și cutiile pot fi întrebuințate spre alt scop.

Curățirea covoarilor.

Se scutură covorul bine de prav (pulbere) și alte gunoaie, apoi se freacă cu varză (curechiu) murată (acră). Ur-mând astfel, nu numai că se înlătură toată murdăria, dar' se și reînviază colorile mult puțin spălăcite. În urmă covorul se scutură pentru a îndepărta fărmiturile de varză ce ar rămâne lipite.

Știri economice.

A XVII. loterie de binefacere a statului. La tragerea din 17 Dec. c. l. n. nr. 250.663 a câștigat 60.000 fl., nrii 250.661 250.662, 250.664 și 250.665 câte 500 fl., nr. 230.533 a câștigat 30.000 fl., nrii 175.049 și 289.938 câte 10.000 fl., câte 1000 fl., nrii 14296 112755 187109 196927 199700 203906 205218 218308 228331 și 283589; câte 500 fl., nrii 9209 30104 45834 61122 63967 71882 85889 111580 112678 178896 180053 87879 209984 216730 și 261003; cât 100 fl. nrii 2977 3508 4832 11945 17667 20390 20871 22647 29344 36234 37800 46068 46983 49741 52610 53259 58355 60280 63964 65012 67307 73119 75232 77393 82527 83321 89195 90924 93451 98463 103039 107275 110306 114160 117985 123163 128001 132532 132586 134783 136207 141809 146987 151022 154558 154646 156311 158271 163077 177866 178762 179959 182970 183168 183746 184753 190529 194312 194694 196459 196927 197725 199001 200618 202144 204693 206263 211146 214906 216638 218663 220072 224054 232178 232695 233754 233991 234426 236198 238629 240617 241452 242460 249806 250162 250200 251947 253217 256653 257611 261260 267020 268742 273803 281679 283778 285289 289488 și 290.773; câte 10 fl. în numerar nr. 7601—7700, nr. 9601—9700, nr. 248001—24900, nr. 28201—28300, nr. 37801—38300, nr. 38201—38300, nr. 44901—45000, nr. 46501—46600, nr. 48301—48400, nr. 52401—52500, nr. 56201—56300, nr. 70501—70600, nr. 71701—71800, nr. 81101—81200, nr. 84801—84900, nr. 85401—85500, nr. 88301—88500, nr. 88500—83501, nr. 93600—127601, nr. 127601—127700 129601—129700, 158301—158400, 190301—190400, 191001—191100, nr. 203801—203900 nr. 212401—212500, 257601—257700, nr. 259901—260000, nr. 285401—285500, nr. 287901—288000.

Insula lui Robinson. Din seamă afară răspândită este vestita carte al lui Defoe, cuprinzând pătaniile lui Robinson sau mai bine a matelotului (un fel de corăbier) Alexandru Selkirk. Despre Robinson se spune, că a fost nevoit să trăească singur singurel pe o insulă (ostrov), care se află în Oceanul-mare, vre-o 600 chilom. departe de țeara americană Chile. În timpul mai nou s'a aflat, că această insulă stâncoasă are forma semilunei și măsură 22 chilom. în lungime și 8 chilom. în lățime. Din mijlocul insulei se înalță un deal de 1000 metri, numit Nicovală (Yunque).

Insula este împodobită cu păduri minunate, pururea verzi. Dintre sugătoare se află numai capre și câni. Clima e domoala, ear' mersul timpului foarte schimbăcios. Locuitorii sânt în număr de 50, între cari jumătate Chileni, ear' ceialalți Englezi, Francezi, Italiani, Spanioli și Portugezi.

Păcălit. Un țeran porni la tîrg ca să-și cumpere un cal bun de plug. „Pe mine nici vorbă să mă tragă pe sfoară“, zise el nevetei la despărțire. Sosind în tîrg, el examină caii, pe rînd, dar' nu găsi nimic pe plac. „Ian ascultă, bădicule“, strigă acum un neguțător de cai, „de vrei cal ieftin, eu am anul; între frați ar fi vrednic 120 fl., dar' fiind încâtva schiop, îl dau numai cu 50 fl. „Bre, 50 fl. pentru un cal schiop“, gândi țeranul,

„trebuie că omului ăsta îi lipsește o doagă“. Dar cu toate acestea examină calul și când colea zărește un cuiu înfip în piciorul cu pricina. „A! Dar' prostogan mai e...; de aceea umbă calul schiopătând?“ cugetă el în sine. Noroc și bani, ean' primește 50 fl. Negustorul luă banii și țeranul se repezi călare bufnind de rîs și voce bună. Cât ce s'a întors acasă, el trase cuiul cu îngrijire, dar' care nu-i fu spaima văzînd calul — schiopătînd întocmai ca mai nainte! Anume vicleanul neguțător înfipse cuiul înadins.

Banii (librele, pițulele) de argint de 20 cr. Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri, că piesele cele vechi de argint de 20 cr., precum și cele de aramă de 4 cr., care după-cum se știe, vor eși cu ziua de 31 Decembrie n. 1894 din umblare, se mai pot schimba după acest termin la cassa centrală reg. ung. de stat, la cassa statului din Budapesta și Zagrabia, la perceptoratele de dare din Dobrițin, Essek, Fiume, Rab, Cașovia, Cluj, Sibiu, Pojon, Seghedin și Timișoara și anume până în 31 Decembrie n. 1895. După acest termin nu se mai primesc de loc!

Date asupra vînatului în Croația — Slavonia. Reuniunea de vînat și pescuit din Agram, capitala țerilor amintite, a publicat asupra vînatului în 1893 o dare de seamă, din care se vede, că s'au împușcat în total: 107 cerbi, 1039 căprioare, 20 mistreți sau porci sălbatici, 34.439 iepuri, 99 găini și cocoși sălbatici, 628 găinuși, 6030 fasani, 4234 potârnică, 11.501 prepelițe, 675 găște sălbatică, 7474 porumbi sălbatici, 2970 sturzi, laolaltă 81.557 bucăți.

Animale răpitoare s'au împușcat în anul trecut și anume: 21 urși, 810 viezuri, 94 vidre, 99 lupi, 647 pisici (mățe) sălb., 5970 vulpi, 2422 dihuri, 4025 nevăstuici, 3836 vulturi, 8648 șoimi, 3837 bufnite (buhe), 29.183 corbi și cioare, 8916 pisici și câni sălbăteciți, laolaltă 153.875 bucăți.

Descoperire minunată. Un învățat german, Knözel, a isbutit săptămânile trecute să facă o descoperire a ceea minunată. Vorba este de „Fotoscop“, un aparat electric, cu ajutorul căruia chipul (fotografia) unei persoane se poate oare-cum telegrafa în depărtări ori cât de mari. Și lucru interesant: chipul reapare tocmai pe tocmai cum e persoana în clipa când telefonează. Între orașele Berlin și Potsdam s'au făcut cele dintăiu cercări, cari au pus pe toți în uimire.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 239. Am o carte frumoasă de rugăciuni, peste care s'a vîrsat oleiu, murdărind vre-o cinci foi mai tare și altele mai puțin. Vă rog să-mi arătați în prețuita „Foaia Poporului“, s'ar pute mătura oleiul din hârtie?

Elena S.

Răspuns. Freacă petele încetșor cu o sdreanță curată muiată în „benzină“ sau le presară cu cretă rasă, apăsînd după aceea cu ferul de călcat, firește încălzit.

Întrebarea 240. Aș voi să fac examenul de vigil silvanal. În scopul pregătirii am trebuință de o carte, cuprinzînd descrierea arborilor de pădure, prăsirea din sîmînță, cultura mai departe și alte lucrări pădurăștești.

Neștiind însumi, Vă rog să-mi împărtășiți în prețuita noastră „Foaia Poporului“, de unde sau prin cine aș pute cumpăra o carte românească menită pentru vigili?

D. Todea, vigil silvanal erarial.

Răspuns. Nu știm apriat, dacă există carte românească înadins menită pentru vigili (codreni, pădurari). Adresează-te de altcum la W. Krafft, librar în Sibiu, de unde poți căpeta și un catalog de cărți și prețurile lor. De cumva voești să rămăi în slujba statului și știi ungurește, atunci adresează-te la unul din forestierii sub cari ești și a bună-seamă îți vor spune, de ce cărți ai trebuință în scopul pregătirii la examen.

Întrebarea 241. Pacostea a voit ca șoarecii să-mi sffrtice eam pe jumătate 2 bancnota de câte 10 fl. Petecuțele sffrticate le-am păstrat. Spre a nu rămâne de tot în pagubă, Vă rog frumos a-mi spune în prețuita „Foaia Poporului“, ce aș ave de făcut?

(Garbova) Nic. Suciu.

Răspuns. Du-te, însoțit de un cărturar din comună la „Filiala băncii austro-ungare“ în Sibiu, strada Cîsnădiei, unde în schimbul bancnotelor sffrticate vei primi bani buni, firește cu scăzîmînt, amăsorat părților sffrticate. Neapărat este, credem, să arăți și petecuțele: altcum s'ar pute bănui faptul sffrticării prin șoareci. — Pentru frumoasele cuvinte de iubire și stimă, adresate „întemnițaților“, primește mulțumiri cordiale!

Întrebarea 242. Vă rog să-mi recomandați în foaia noastră un mijloc de-a împedea odrăslirea cartofilor de acum și până la toamna viitoare. Ca măiestru-pitar, subscrisul am trebuință de a păstra cartofii până la noua recoltă. În urma odrăslirii, cartofii își perd gustul și astfel pânea nu isbutește ca mai nainte.

M. Alexandrescu.

Răspuns. Nu cumva presupui, că redacția știe face și minuni! Om în toată firea cum a bună-seamă ești, în adevăr trebuie să fi știut, că nu poate fi vorba de-a păstra cartofii un an întreg. Căci ori la ce îngrijiri ar fi supuși, ei încep să odrăslască în ajunul verii. Rămăne deci să indigetăm pe scurt cerințele păstrării cartofilor până într'un tîrziu, primăvara.

În scopul păstrării îndelungate va fi bine să dai întăietate cartofilor îndatinați tîrziu, cari s'au fost recoltat (scos) pe timp secetos. Până a nu-i fi așezat în pivniță, ei ar trebui puși să se svinte bine, resfirați pe aria șurii, în podul casei sau aiurea la umbră. Sub înfrurirea luminii soarelui, cartofii se înverzesc și devin astfel otrăvicioși. Întunerecul, umezeala și căldura grăbesc odrăslirea (încolțirea). Drept aceea, pivnița de iernat să fie luminoasă, cât mai uscată și răcoroasă. Contra umezelii aplică var ars, așezat în sac printre cartofi. Între mijloacele destinate a întăzia odrăslirea se numără a ține cartofii de cu primăvară la un loc foarte uscat, cald și ambros, d. p. în podul casei, sau a-i pune la uscat într'un cuptor încălzit binișor. Despre iernarea atât de potrivită în gropi eetește ce am publicat în „Economul“.

Urmînd povețelor de mai sus, vei pute ține cartofii în stare bună până la sffrtitul lui Maiu. Cu începere din Iunie ași cartofi noi în piața Brașovului.

LOTERIE.

Tragerea din 29 Decembrie n.

Timișoara: 78 37 47 72 65
 Viena: 70 7 48 43 87

Tragerea din 2 Ianuarie n.

Brünn: 89 90 84 27 39

Toamna a apărut și se află de
 vânzare la librăria Institutului Tipografic
 în Sibiu:

CEȘTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR
 ȘI
MODURILE SOLUȚIUNII SALE
 ÎN
UNGARIA
 DE
AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr. v. a.

cu trimitere postală 53 cr. v. a.

A eșit de sub tipar și se află de
 vânzare la Institutul Tipografic:

AL X-lea PROCES
 AL ZIARULUI
„TRIBUNA”
 ȘI
O PREFĂȚĂ RETROSPECTIVĂ.

Desbaterile urmate înaintea curții cu jurată în
 ziua de 17 Martie n. și anume: Discursul de
 „Sul și dupuca de apărare a dlui I. Russu
 A. — precum și articolul învinovat și cere-
 punere sub acușare a ziarului »Tribuna«.

Prețul 25 cr. sau 60 bani.

Foaie ilustrată pentru familie

„VATRA”

sub direcțiunea

dlor **I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.**

Această revistă ilustrată este dirigeată de unii dintre cei mai apreciați scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfârșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru atingerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rând traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici viața casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, higienii, îmbrăcăminteii, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindenea unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratului public român, foaia ilustrată pentru familie

„VATRA”

a un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apăre de 2-ori pe lună adevă 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țerile Uniunii-Latine: fr. 24.

Vânzarea cu numărul: coroane 1.10 (Austro-Ungaria), franci 1.10 (țerile Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-și asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vă la ea.

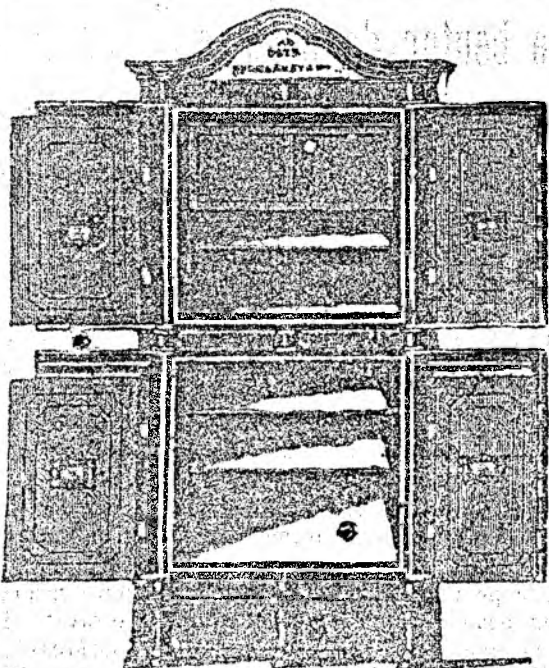
Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic” Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 21.

Cu deosebită stimă:

C. ȘETEIA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[476] 17—30

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiată cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

**Cassele și cassetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți
 și documente**

— sigure contra focului și spargerii —

de construcție proprie a ei și putend fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi,
 cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[387] 20—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

— Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco. —

Institut Tipografic T. L. Albini in Sibiu.

Călindearul Poporului

pe anul comun

1895.

Cuprinsul: Călindearul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1895. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. Autoritățile bisericesti române din Ungaria și Transilvania. — Văduvele, de Delavrancea. — Moțul și Domnul, de Ioan Vesa, învețator. — *Economic:* Ceva despre stărpirea omidelor; Sirop de smeură și de cireșe. — *Poesii:* Cu flori cu ramuri verzi. (Dedicație martirilor nostri) de P. Dulfu; Lupta vieții, de G. Coșbuc. — *Partea hazlie:* Oala cu lapte; Anecdote; Răspuns încurcat; Ghicitori. — Tîrgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Inserate.

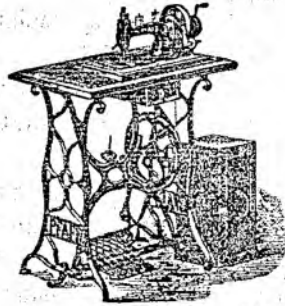
Cu trimiterea pe poștă 23 cr.

Cea dintăiu și cea mai veche negustorie specială
fundată la 1865.

Negustorie de mașini de cusut și velocipede

Ludovic Etter,str. Urezului nr. 9. **SIBIU** str. Urezului nr. 9.

recomandă depositul seu totdeauna bogat asortat în mașini de cusut de speciile cele mai probate și bisicle din fabricele cele mai renumite din țeară și străinătate, între care ca specialitate reprezentanța unică a fabricelor.

Seidel & Neumann
in Dresda.

in Kaiserslautern.

G. M. Pfaff

mașini de cusut și bisicle de ori-ce fabricat, dacă nu s'ar afla în deposit, se procură prompt și cu prețurile fabricii (mai ieftin decât procurându-se de-adreptul).

Toate părțile constitutive și apartenențele.

Atelier de reparaturi.

[2916] 5-6

Garanță pe mai mulți ani se înțelege de sine.

Prețuri curente gratis.

Telegraf pentru casă și locuință, conducte, telefoane etc. și montare conștientioasă a acelor.

Recunoscut ca cel mai bun și mai sănătos

adaus

la cafeaua de boane.

Se găsește pretutindenea.

Selb. Kneipp

Recomandat de autorități medicale

pe seama

femeilor, copiilor, care sufer de stomac etc.

1/2 chilo 25 cr. (50 bani).

Indispensabil pentru fiecare gospodărie și fiecare beutor de cafea e

CAFEAUA KNEIPP-MALZ-KATHREINER

cu gustul cafelei în boane.

Important pentru fiecare femeie casnică și mamă.

Sănătatea și bunăstarea familiei se găsesc mai ales în mâinile femeii și mamei! Cătră ele se adresează dar' introducerea „Cafelei Kneipp-Malz-Kathrein”. Ea e cea mai bună, singurul, firescul și sănătos adaus la cafeaua în boane. Nici unei femei nu îi mai este îngăduit să rămână nepăsătoare în fața acestei cestiuni. Ea e de o eminentă importanță pentru sănătate și gospodărie! Pentru întâia-oară se oferă un **product indigen**, o adevărată cafea sănătoasă și cafea pentru familie! Gustoasă, sănătoasă și nutritoare dela sine, „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein” ca adaus păstrează cafelei în boane plăcuta ei aromă. A se începe cu un adaus de a treia parte și se poate indica adausul, după plăcere, până la jumătate și peste aceasta! Așadar' câtă economisire în asemănare cu surrogatele folosite până acum, care singure sînt cu neputință de gustat și pe lungă aceasta în cele mai multe casuri sînt vătămătoare sănătății și în tot cazul numai mijloace de colorare. Că și cafeaua în boane, beută neamestecată e „otravă” și are ca urmări boale de stomac și de nervi, inclinarea spre apoplexie, tremurarea mâinilor etc. — știe fiecare gospodăreasă! Prin urmare cât de binevenit trebuie să-i fie un adaus, care pe lungă avantajile amintite, înlătură și efectele vătămătoare sănătății ale cafelei în boane! Succesul fără păreche în un timp atât de scurt dela introducerea ei, e cea mai strălucită dovadă în favorul ei!

„Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein” se mai fabrică acum atât de excelent încât nu se simte nevoia unei amestecări meșteșugite și ea se macină și se toarnă simplu împreună cu cafeaua în boane și poate fi gătită în toate felurile până acum obișnuite. Pentru bolnavi și pentru persoanele slăbite, anume pentru copii absolut nu mai există un mijloc de hrană mai excelent ca Cafeaua-Malz, care se macină, se ferbe 5 minute, se strecoară și se amestecă cu miere (ori zăhar) și cu lapte. E cestiune de conștientă pentru fiecare mamă a încerca aceasta; ea și copiii nu o vor mai părăsi!

[227] 11-11

NB. Pentru a se feri de imitații, la cum-părare să se iea seama la numele

Kathreiner

Marfa dată deschis sau în pachete socotite cu înșelăciune să se refuze necondiționat.